

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. IV. An lumen gloriæ sit habitus, omnibus aliis supernaturalibus
perfectior?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

ARTICULUS IV.

An lumen gloria sit habitus, omnibus aliis supernaturalibus perfectior?

§. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

88 **D**ico primò: Lumen gloria ut est in beatis, est habitus, habens tamen modum potentie. Est contra Cabreram & I. edesimam, asserentes illud esse simpliciter potentiam. Colligitur tamen ex D. Thoma hic art. 5. ad 1. dicente lumen gloria esse necessarium, ad hoc quod intellectus fiat potens ad intelligendum, per modum quo potentia fit potenter ad operandum, per habitum.

Ratio etiam id suadet: Licet enim spiritualis potentia, ab extrinseco adveniens, possit esse in intellectu tanquam in subiecto: sicut de characterē docet D. Thomas 3. parte, quæst. 63. art. 4. ad 2. & 3. ut tamen aliquid sit potentia, debet esse indifferens ad bene vel malè operandum. Nam per hoc distinguitur per se potentia ab habitu, qui determinatè ordinatur ad bene operandum, ut patet in virtutum habitibus, vel determinatè ad malè operandum, ut constat in habitibus vitiōrum. Unde D. Thomas ibidem art. 2. in argumento *sed contra*, probat characterem esse potentiam, & non habitum, quia nullus habitus est qui possit ad bene & malè se habere: character autem ad utrumque se habet, utuntur enim eò quidam bene, alij vero malè. Atqui lumen gloria non est indifferens ad bene vel malè operandum, sed determinatè datur, & ordinatur ad Deum clarè cognoscendum, & videndum, quod est rectè operari. Ergo non est potentia, sed habitus. Ad id quod si esset simpliciter potentia, esset rota ratio agendi, sicut alix potentia naturalis, & consequenter intellectus creatus merè passivè se haberet ad visionem beatificam: quod non potest dici, ut infra ostendemus.

Quod autem lumen gloria habeat modum potentie, constat: quia ut docent Theologi in tractatu de gratia, habitus supernaturales in hoc distinguuntur à naturalibus, quod non supponunt potentiam proximam ad agendum; sicut habitus naturales, sed illam tribuunt: unde illi non dantur solum ad faciilius, sed etiam ad simpliciter posse, & habent modum quemdam potentie: Ergo quamvis lumen gloria ut est in beatis, non sit simpliciter potentia, sed habitus, habet tamen modum quemdam potentie.

39 **C**onfirmatur: Supremum infimi attingit infimum supremi, ut docet Dionysius: Sed lumen gloria, & alij habitus supernaturales, sunt supremi inter omnes habitus: Ergo attingunt aliquo modo rationem potentie, saltem quantum ad modum. Dixi autem lumen gloria, ut est in beatis, esse habitum habentem modum potentie; quia illud quod communicatum fuit D. Paulo in raptu, non habuit rationem habitus, sed auxilij, vel dispositionis transiens, ut supra vidimus ex D. Thoma.

40 **D**ico secundò: Lumen gloria esse minus perfectum gratia sanctificante: esse tamen nobilius & perfectius charitate.

Prima pars conclusionis est contra Gonzalem hic disp. 28. sect. 1. est tamen communior apud Thomistas, & sequitur ex principiis à no-

A bis statutis Tractatu præcedenti, agentes de constitutivo naturæ divinæ. Ibi enim ostendimus, quod licet gratia sanctificans, & lumen gloria, participant gradum divinæ intellectualitatis, diversimodè tamen: nam gratia illum participat, ut habet rationem naturæ; est enim principium radicale virtutum infusarum, sicut natura divina est eminenti quodam modo radix divinatorum attributorum; lumen verò gloria participat intellectualitatem divinam, per modum principii proximi intelligendi: Sed participatio divinæ intellectualitatis per modum naturæ, est perfectior participatione per modum virtutis, & principii proximi ad intelligendum: Ergo gratia est perfectior lumine gloria.

B **C**onfirmatur: Id quod se habet per modum substantiæ & naturæ in ordine supernaturali, est perfectius illò, quod se habet per modum proprietatis connaturaliter debita: Sed gratia sanctificans est quasi substantia & natura in ordine supernaturali, lumen verò gloria se habet tanquam proprietatis, illi connaturaliter debita, & ab ea fluens per simplicem emanationem, sublati impedimentis viæ; sicut gloria Corporis Christi, sublati viæ impedimentis, orta est per simplicem resuscitantia à gloria animæ eius: Ergo gratia sanctificans est perfectior lumine gloria.

C **C**onfirmatur amplius: Perfectius est principium radicale, quam proximum operationis, ut patet in essentia animæ, & eius potentius: Sed gratia est principium radicale visionis beatæ: juxta illud Apostoli ad Roman. 6. *Gratia Dei vita æterna*; Lumen verò gloria est principium proximum & immediatum: Ergo gratia est perfectior lumine gloria.

42 **S**ecunda pars, quæ docet lumen gloria esse perfectius charitate, probatur: Tum quia lumen gloria habet actum omnium perfectissimum, scilicet visionem beatificam, quæ ut dicemus in Tractatu de beatitudine, est perfectior amore beatifico, & id in quo beatitudo, essentialiter consistit. Tum etiam quia lumen gloria participat vim proximam intelligendi Dei, quæ est perfectior voluntate & amore Dei, qui à charitate participatur; cum gradus intellectivus sit naturæ divinæ constitutivus, & voluntas se habeat per modum attributi, & proprietatis ad illum consequentis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

43 **O**bjicies primò contra primam conclusionem. Actus supernaturalis exigit connaturaliter potentiam supernaturalem à qua eliciatur, cum actus & potentia debeant esse ejusdem ordinis: Sed visio beatifica est supernaturalis: Ergo exigit connaturaliter elici à potentia supernaturali, quæ non potest esse alia, quam lumen gloria.

E **R**espondeo distinguendo. Majorem dicit ordinem ad potentiam supernaturalem entativè, & quantum ad substantiam, nego: supernaturalem accidentaliter, & per elevationem, concedo. Unde hoc argumentum solum probat, quod visio beatifica non dicit ordinem ad intellectum creatum, nudè sumptum, & secundum sua naturalia consideratum, sed ut elevatum per lumen gloria, quod est participatio quædam divinæ intellectualitatis, & dispositio necessaria prærequisita, ut uniatur essentia divinæ, ut speciei & formæ intelligibili, sicut antea exposuimus.

Objr.

44 Obijcies secundò contra secundam conclusionem. Illud quod habet rationem medii, & dispositionis, est minus perfectum eò quod habet rationem termini, & finis, ac ultimæ formæ: Sed gratia sacrificans, & alia dona supernaturalia, se habent respectu visionis beatæ, sicut media ad finem, & dispositiones ad formam ultimam; unde gratia vocatur à D. Thoma 2. 2. quæst. 24. art. 3. ad 2. *quædam inchoatio gloriæ in nobis*: Ergo gratia est minus perfecta quam visio beatifica, ac proinde quàm lumen gloriæ, quod est principium proximum & immediatum illius.

Respondeo distinguendo Majorem: Illud quod habet rationem medii, est minus perfectum, eò quod habet rationem ultimi finis, objectivi, concedo: formalis, nego. Similiter distinguo Minorem: se habent sicut media ad finem, formalem, concedo: objectivum, nego.

Explicatur: Visio beatifica est solum finis ultimus ac beatitudo formalis, quia est consecutio ultimi finis, ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 3. art. 8. ad 2. Quod autem ad finem qui est consecutio ordinatur, non opus est ut sit illo imperfectius: sicut nec unumquodque quod est propter suam operationem, oportet esse imperfectius illâ, aut ejus principio effectivo proximo.

Ad aliud quod additur, dicendum quod gratia dicitur inchoatio gloriæ, aut semen illius, vel dispositio ad illam; non quia sit esse imperfectior, sed quia illam virtute continet, tanquam principium meriti de condigno vitæ æternæ; nam ut ait D. Thomas quæst. 29. de verit. art. 6. *Meritum est causa præmi secundum reductionem ad causam efficientem, in quantum meritum facit dignum præmio, & per hoc ad præmium disponit.*

ARTICULUS V.

Quomodo concurrat intellectus lumine gloriæ elevatus ad visionem beatificam, an ut causa principalis, vel instrumentalis?

§. I.

Præmittitur quod apud omnes est certum.

45 CUppono tanquam certum, & ab omnibus fere Theologis contra Nominales receptum: Deum non producere visionem beatificam in intellectu beati, ipso merò passivè se habente, sed intellectum creatum lumine gloriæ elevatum, activè in eam influere.

Ratio fundamentalis est, quia visio beata est actio vitalis: Ergo debet activè procedere ab intellectu creato, lumine gloriæ perfuso. Consequenter patet: in hoc enim differt natura vivens ab inanimata, quod illa se movet ab intrinseco, & est principium activè influens in suas operationes; altera verò solum ab intrinseco movetur, & in se recipit motum ab alio productum. Antecedens verò probatur primò, quia in Scriptura, beati videntes Deum dicuntur vivere vitæ æternæ juxta illud Joan. 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te Domine verum.* Secundò, quia videre Deum, est intelligere, & cognoscere illum ut in se est. Sed intellectio & cognitio, actio vitalis est, ut constat; sicut esse intellectivum & cognoscitivum, dicitur gradum vitæ perfectissimum: Ergo visio beatifica, actio vitalis est.

Tertio, Sicut gratia habitualis est participatio vitalitatis divinæ per modum radicis, ita etiam

A lumen gloriæ est formalis participatio vitæ divinæ per modum principij proximi: unde sicut homo justus, per gratiam & charitatem vivit vitæ supernaturali, ita & beatus, videndo Deum vivit vitæ æternæ & beatæ.

Confirmatur primò ex Tridentino sess. 6. can. 4. definiente, liberum arbitrium non se habere merè passivè in ordine ad actus quibus ad justificationem disponitur: Sed non alia ratione, ad actus prædictos non comparatur merè passivè liberum arbitrium creatum, nisi quia sunt vitales, & consequenter debent procedere ab intrinseco: Ergo cum visio beatifica vitalis sit, debet etiam à principio intrinseco activè concurrente procedere.

Confirmatur secundò: Si beati nihil agerent in visione beatifica, frustra daretur eis lumen gloriæ, frustra essentia divina eorum mentibus uniretur per modum speciei impressæ & expressæ: ad quid enim illa visionis beatæ principia, si nullam eliciant intellectionem, sed merè passivè se habeant? Et si Deus tantum in illis, & non per illos operatur, ad quid elevatur eorum intellectus? Hoc præsupposito tanquam certo, inquirunt Theologi modum quo intellectus lumine gloriæ elevatus, activè influit in visionem beatam, an ut causa principalis, vel instrumentalis.

§. II.

Difficultas resolvitur.

Dico igitur: Intellectus creatus, lumine gloriæ perfusus, producit efficienter visionem beatificam, ut vera causa secunda principalis, & non ut merum instrumentum Dei. Est contra Suarez lib. 2. de attrib. cap. 16. Vazquem, & alios recentiores. Est tamen D. Thomæ 2. 2. quæst. 29. art. 2. & quæst. 24. verit. art. 1. ad 5. & omnium Thomistarum.

Probatur primò conclusio: Nam ut docet S. Thomas loco ultimo citato, causa instrumentalis est illa, quæ ita movetur ab aliquo agente extrinseco, ut tamen seipsam à principio intrinseco non moveat; ut constat in ferra, malleo, & aliis instrumentis artificialibus: Sed intellectus creatus, lumine gloriæ perfusus, non ita movetur à Deo ad visionem beatificam, ut seipsam à principio intrinseco non moveat: Ergo non concurrat ad illam per modum instrumenti, sed per modum causæ principalis. Major patet, Minor probatur. Intellectus videns Deum, vitaliter operatur, & vivit vitæ æternæ & beatæ, ut ostendimus §. præcedenti: Sed de ratione causæ vitalis, & vitaliter operantis est, quod se movet ab intrinseco, ut docent Philosophi in libris de anima: Ergo intellectus videns Deum, movet se ab intrinseco ad visionem beatificam.

Probatur secundò: De ratione instrumenti propriè sumpti est, ut eleveur extra latitudinē sui objecti adequati; ut constat in aqua baptismali, quæ elevatur ad producendam gratiā, quæ est extra latitudinē objecti adequati cujuscunque agentis creati: Sed intellectus creatus in visione beatifica non elevatur extra latitudinē sui objecti adequati; ut patet ex dictis in prima disputatione, ubi ostendimus, quod licet Deus clarè visus, non contineatur intra objectum connaturale & proportionatum intellectus creati, continetur tamē intra latitudinē objecti adequati illius, quod est ens ut sic, analogicè commune Deo & creaturis: Ergo intellectus creatus, lumine gloriæ perfusus, non concurrat instrumentalis